

Nr 64.

Ankom till riksdagens kansli den 6 maj 1930 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln gjorda framställningar om anslag till meteorologiska och hydrografiska undersökningar.

(1:a avd.)

Under punkt 150 i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet förordad förslag till stat för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, att tillämpas från och med budgetåret 1930/1931;

b) vid bifall härtill höja det under anslagstiteln statens meteorologisk-hydrografiska anstalt upptagna ordinarie förslagsanslaget till avlöningar m. m., nu 217,900 kronor, med 1,500 kronor till 219,400 kronor.

Under punkt 151 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 115,000 kronor.

Under punkt 152 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för diverse behov vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 83,100 kronor.

Under punkt 153 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för statens meteorologisk-hydrografiska anstalts förseende med dagliga meteorologiska telegram från Färöarna och Island anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor.

Under punkt 154 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för meteorologiska, seismologiska och magnetiska iakttagelser vid naturvetenskapliga stationen i Abisko ävensom vid Riksgränsen samt för publicerande av dylika iakttagelser vid nämnda stationer och stationen vid Vassijauro anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 24,700 kronor.

Under punkt 155 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till upprättande av en vattenfallsförteckning för mellersta och södra Sverige anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 12,700 kronor.

Beträffande utredningen i dessa ärenden hänvisas till statsrådsprotokollet sid. 452—460.

Härefter har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 14 mars 1930 avlaten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition nr 257 under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen

att — med ändring av vad i det av Kungl. Maj:t till årets riksdag avlatna förslag till riksstat, nionde huvudtiteln, därutinnan föreslagits — för budgetåret 1930/1931 anvisa

dels för telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt ett extra förslagsanslag av 118,000 kronor,

dels ock för diverse behov vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt ett extra reservationsanslag av 88,800 kronor.

Beträffande utredningen hänvisas till sistberörda statsrådsprotokoll.

Motion.

I en inom andra kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion nr 169 av herr *Holmgren m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att anslagen till statens meteorologisk-hydrografiska anstalt måtte höjas med 6,126 kronor eller, med dyrtidstilläggen inräknade, 7,100 kronor, fördelade på det sätt, som angives i styrelsens för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt skrivelse den 4 juni 1929.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

För budgetåret 1929/1930 äro i riksstaten under anslagstiteln statens meteorologisk-hydrografiska anstalt uppförda

dels ett ordinarie förslagsanslag till avlöningar m. m. å 217,900 kronor enligt följande stat:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	134,400
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	6,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. ..	»	69,500
Expenser	»	8,000
	summa kronor	217,900,

dels ock ett ordinarie reservationsanslag å 90,000 kronor till arvoden åt observatörer.

Till anstalten och därmed sammanhängande verksamhetsgrenar utgå tillika för samma budgetår följande anslag å *extra stat*:

telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar, <i>förslagsanslag</i>	kronor	110,000
diverse behov, <i>reservationsanslag</i>	»	75,100
meteorologiska iakttagelser i Abisko och vid Riksgränsen m. m., <i>reservationsanslag</i>	»	30,000
vattenfallsförteckning för mellersta och södra Sverige, <i>reservationsanslag</i>	»	2,400
	summa kronor	217,500.

Det må här erinras, att statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, sedan frågan underställts 1929 års riksdag, jämlikt Kungl. Maj:ts beslut från och med den 1 juli 1929 från lotsverket övertagit de föreståndaren för östra issignaleringsområdet påvilande göromålen i fråga om *issignaleringsstjänsten* samt i samband därmed stående åligganden, som för det dåvarande tillkomme lotskaptenen i mellersta lotsdistriktet. I anslaget till telegramkostnader för budgetåret 1929/1930 ingår för detta ändamål ett belopp av 7,000 kronor. I anslaget till diverse behov är för samma budgetår på grund av nämnda överflyttning beräknat för ökade expenser 500 kronor och för arbetsbiträde 2,000 kronor.

Vidare har 1929 års riksdag på framställning av Kungl. Maj:tt medgivit, att behållningen å tidigare i riksstaten uppförda anslag till vattenfallsförteckningens avslutande finge användas till upprättande av nämnda vattenfallsförteckning för mellersta och södra Sverige, i den mån samma anslag ej erfordrades för det med detsamma ursprungligen avsedda ändamålet.

Beträffande *det ordinarie anslaget till avlöningar m. m.* har styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt i en i statsrådsprotokollet återgiven framställning hemställt, att på grund av automatiskt inträdande uppflyttningar i löneklass en höjning måtte ske av det i staten upptagna anslaget till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare från 69,500 kronor med 1,500 kronor till 71,000 kronor.

Härutöver skulle enligt styrelsens förslag erfordras såväl en ytterligare höjning av sistnämnda anslag som ock en höjning av anslaget till observatörer, under förutsättning att ifrågasatt utsändande av en tredjedaglig väderleksrapport genomfördes.

Styrelsen har härom anfört följande.

I skrivelse den 2 maj 1929 hade Östergötlands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott anhållit, att anstalten ville snarast vidtaga åtgärder för bearbetning av väderleksobservationerna klockan 14 för att därefter till gagn för det svenska jordbruket publicera detsamma i rundradio klockan 17. Anstalten hade även från andra håll förspört, att på landsbygden stort intresse förefunnes för en dylik eftermiddagsutsändning av väderleksrapport och väderleksutsikter. Den nuvarande utsändningen skedde först klockan 21.³⁰ och vore grundad på observationer klockan 19. Denna tidpunkt ansåges alltför sen såväl med hänsyn till den jordbrukande befolkningens behov av tidig vila som också med hänsyn till möjligheten att på aftonen planera göromålen för följande dags morgon. En utsändning före klockan 18 hade därför ansetts vara av stort värde för jordbruket. Då en dylik utsändning icke gjorde de nuvarande utsändningarna på middagen och kvällen, som grundades på observationer vid de i det närmaste ekvidistanta tidpunkterna klockan 8 och 19 överflödiga, utan dessa med hänsyn till de allmänna förutsägelserna, stormvarningarna och lufttrafikprognoserna fortfarande vore oundgängliga, komme en dylik middagstjänst att vara förbunden med vissa kostnader genom be-

hovet av ökad personal och ökade observationer. Personalbehovet syntes kunna inskränkas till en biträdande meteorolog och ett extra kvinnligt biträde. Den jourhavande meteorologen vore redan numera av morgon- och kvällstjänstgöring dagligen så upptagen, att det med den föreslagna utvidgningen bleve nödvändigt, att en del av hans arbete avlastades på en biträdande meteorolog. Denne skulle då tjänstgöra utom vid den nya eftermiddagstjänsten också vid en av de båda övriga dagliga prognostjänsterna. Då emellertid en dylik tjänstgöring året om skulle bliva för mödosam, avsåges ett alternerande med en av de redan befintliga biträdande meteorologerna. Avlöningen torde böra beräknas efter 17:e lönegraden i gällande löneplan för icke-ordinarie befattningshavare d. v. s. 4,350 kronor. För biträde vid kartritningen, ökad telefonsjänst m. m. erfordrades vid den nya väderlekstjänsten ett kvinnligt biträde förslagsvis med avlöning i 1:a lönegraden av nämnda löneplan d. v. s. 1,776 kronor. Då redan nu samtliga utländska radiotelegram, i den mån det med tvenne mottagningsapparater vore möjligt, mottoges, syntes någon ökning icke erfordras beträffande personalen vid radiostationen.

Beträffande de med denna väderlekstjänst förenade kostnaderna ansåge anstalten det kunna med allt fog ifrågasättas, att dessa bestredes från inkomsterna av rundradiorörelsen, då otvivelaktigt väderleksrapporterna i avsevärd grad bidroge till att öka licensinnehavarnas antal. Därest emellertid Kungl. Maj:t skulle anse, att anslag för ändamålet borde äskas av riksdagen, skulle en förhöjning av det ordinarie anslaget till icke-ordinarie befattningshavare m. m. med 6,126 kronor erfordras.

Då vidare för extra observationer för kompletterande av väderleksbilden omedelbart före prognosens utsändande ett anslag av 2,000 kronor beräknades erforderligt, skulle under nyss nämnda förutsättning ordinarie anslaget till observatörer behöva höjas från 90,000 till 92,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har förklarat, att ur synpunkten av de intressen lantbruksstyrelsen hade att företräda såväl i fråga om jordbruket som fisket det syntes önskvärt, att den ifrågasatta utökningen av väderlekstjänsten komme till stånd.

Statskontoret har anfört bland annat.

Vad styrelsen för meteorologisk-hydrografiska anstalten i förevarande framställning anfört hade icke övertygat statskontoret om nödvändigheten av en ytterligare utsändning av väderleksrapporter. Statskontoret framhölle tillika att, även för det fall att ifrågasatt ytterligare utsändning av väderleksrapporter komme att ske under hela året, det kunde ifrågasättas, huruvida för den ytterligare bearbetning av de klockan 14 företagna väderleksobservationerna, som erfordrades för deras publicering klockan 17, behöfde anställas ytterligare två befattningshavare med en sammanlagd avlöning å 6,126 kronor jämte dyrtidstillägg. Beträffande förslaget att bestrida ifrågavarande utgifter från inkomsterna av rundradiorörelsen anförde statskontoret, att den vinst som uppstode å rundradioverksamheten inginge i det å riksstatens inkomstsida upptagna överskottet av telegrafverkets verksamhet. Enligt statskontorets mening måste det anses mindre lämpligt att av telegrafverkets överskottsmedel avlöna befattningshavare i ett utomstående ämbetsverk.

Motioner.

I den väckta motionen har anstaltsstyrelsens ovanberörda förslag rörande inrättande av en tredje väderlekstjänst upptagits.

Med avseende å innebörden av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln gjorda förevarande framställningar och proposition nr 257 betraktade i ett sammanhang må framhållas följande.

Innebörden av
Kungl. Maj:ts
förslag.

I anslaget till *avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.* föreslås på grund av automatiskt inträdande uppflyttningar i löneklass en höjning med 1,500 kronor till 71,000 kronor. På sätt statskontoret föreslagit skulle detta anslag i överensstämmelse med vad fallet är vid andra verk, uppdelas i grundavlöningar åt extra ordinarie tjänstemän, avlöningsförhöjningar åt sådana befattningshavare samt ersättning åt extra befattningshavare, tillfälliga biträden m. m.

Anslaget till arvoden åt observatörer har uppförts med oförändrat belopp. Anslaget till avlöningar m. m. har i anslutning till ovanberörda förslag upptagits med ett till 219,400 kronor förhöjt belopp enligt följande stat:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	134,400
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	6,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. ..	»	71,000
Expenser	»	8,000

Förslagsanslag kronor 219,400.

A anslaget till *telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar* utgjorde utgifterna för budgetåret 1928/1929 111,457 kronor. Med hänsyn till den stegring i utgifterna, som uppkommit genom överflyttande till anstalten från och med den 1 juli 1929 av ovanberörda del av issignaltjänsten, har en ökning av anslaget med 5,000 kronor ansetts påkallad. Emellertid innefattar Kungl. Maj:ts i enlighet med av lotsstyrelsen och statens meteorologiska anstalt gemensamt avgivet förslag gjorda framställning, att issignaltjänsten även beträffande södra och västra issignaleringsområdena skulle överflyttas till anstalten ifråga. Hela issignaltjänsten, utom allenast till den del densamma rör underhåll av materiel vid lotsverkets issignalstationer för optisk signalering ävensom signaleringen vid dessa stationer beträffande intagning av fyrskepp, skulle sålunda tillkomma anstalten. Med avseende härå har departementschefen erinrat, att han, då frågan om östra områdets överförande förelades riksdagen (IX H. T. 1929 p. 145), såsom skäl för en dylik överflyttning anförde, att, enär detta arbete syntes nära anknyta sig till den övriga väderlekstjänst, som av anstalten omhänderhades, den ifrågasatta åtgärden torde komma att medföra en ur praktisk synpunkt lämplig koncentration av arbetet. Ett överförande till anstalten av de båda återstående issignaleringsområdena utgjorde allenast ett naturligt fullföljande av det steg, som togs förra året. Det fullständiga överflyttandet till anstalten av issignaltjänsten påkallade en ytterligare höjning av detta anslag med 3,000 kronor.

För *diverse behov* vid anstalten föreslår Kungl. Maj:t för budgetåret 1930/1931 ett *extra reservationsanslag* av 88,800 kronor innefattande ökning i jämförelse med anslaget för innevarande budgetår med 13,700 kronor. Härav utgöra enligt statsrådsprotokollet 8,000 kronor endast en skenbar ökning, som föregående budgetår motsvarats av en då förefintlig numera förbrukad reservation. På grund av issignaltjänstens omorganisation föreslås beträffande den i diverseanslaget ingående anslagsposten tillskott till expenser en ökning med 700 kronor för att möta beräknade utgifter för blanketter m. m. och i anslagsposten arbetsbiträde vid israpporttjänsten en höjning med 2,000 kronor till bestridande av kostnader, som föranledas av utökning av arbetstiden för det för issignaltjänsten nu vid anstalten anställda biträdet samt för anställande under den tid av året issignaltjänsten pågår av ett extra kvinnligt skrivbiträde vid anstalten. Slutligen föreslås upptagande under ifrågavarande anslag av två nya anslagsposter, nämligen en å 2,000 kronor till engångskostnader för upprättande av fyra temperaturstationer och en å 1,000 kronor för utförande av observationer vid dessa stationer samt för förande av anteckningar å fartyg angående isförhållandena i öppen sjö. Härutinnan har departementschefen anfört, att det otvivelaktigt torde för sjöfarten vara av vikt ej blott att erhålla upplysning om isförhållandena i en viss hamn och dess inlopp utan även, och måhända i första hand, rörande möjligheten att över havet taga sig fram till hamnen. Det vore enligt departementschefens mening jämväl ur sjöfartens synpunkt av stort intresse, att det nuvarande issignalsystemet kompletterades. Vidkommande den genom överflyttningen av återstående del av issignaltjänsten i anstaltens stat uppkommande kostnadsökningen har i övrigt i statsrådsprotokollet framhållits, att samma kostnadsökning, uppgående tillhoppa till 8,700 kronor, motsvaras av en minskning med 13,000 kronor i utgifterna i omkostnadsstaten för lots- och fyrinrättningen, varunder för närvarande kostnaderna för uppehållande av issignaltjänsten upptagas.

Utöver nämnda anslag skulle såsom förut utgå ett belopp av 6,000 kronor ur handels- och sjöfartsfonden för underhåll av stormvarningsstationer, att tillföras anslagsposten underhåll av stationer och utrustning.

För anstaltens förseende med *meteorologiska telegram från Färöarna och Island* har, då någon behållning icke ansetts vara att förvänta å förändamålet tidigare anvisade anslagsbelopp, uppförts nytt anslag med 3,500 kronor.

Vidkommande anslaget för *meteorologiska iakttagelser i Abisko och vid Riksgränsen m. m.*, vilket upptagits till 16,200 kronor, överensstämmer det för stationen vid Riksgränsen föreslagna beloppet med de tidigare gjorda beräkningarna rörande kostnaderna för verksamheten därstädes. Bidraget till stationen i Abisko har beräknats till 8,500 kronor, innefattande en ökning med 1,000 kronor, för beredande åt observatorn därstädes

av nödigt biträde i hans arbete. Sammanlagda anslagsbeloppet för nu ifrågavarande ändamål skulle sålunda uppgå till 24,700 kronor.

Kostnaderna för *vattenfallsförteckning* för mellersta och södra Sverige uppgå enligt den plan, som förelades 1928 års riksdag, till i avrundat tal 63,500 kronor fördelade på 5 år med 12,700 kronor om året. Kungl. Maj:ts förslag innefattar uppförande för budgetåret 1930/1931 av ett anslag å sistnämnda belopp.

Rörande först det i motionen upptagna förslaget om inrättande vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt av en tredje väderlekstjänst, vilket departementschefen för närvarande icke ansett sig böra tillstyrka, synes utskottet icke föreligga tillräckligt vägande skäl för en sådan anordning, som enligt anstaltsstyrelsens utredning i ärendet i varje fall skulle föranleda en ytterligare årlig statsutgift av över 9,000 kronor. Utskottet kan sålunda icke biträda motionen.

Utskottet.

Beträffande därefter Kungl. Maj:ts förslag om överflyttning i sin helhet av issignaltjänsten till statens meteorologisk-hydrografiska anstalt anförde såsom ovan erinrats departementschefen vid framläggande förslaget år av förslag till överflyttande till anstalten av issignaltjänsten så vitt angick östra issignaleringsområdet, vilket förslag av riksdagen lämnades utan erinran, att enär detta arbete syntes nära anknyta sig till den övriga väderlekstjänsten, som av anstalten omhänderhades, den ifrågasatta åtgärden komme att medföra en ur praktisk synpunkt lämplig koncentration av arbetet.

Såsom departementschefen rörande nu förevarande förslag anført, skulle ett överförande till anstalten av de båda återstående issignaleringsområdena allenast utgöra ett naturligt fullföljande av det förra året tagna steget. Då därtill så vitt framgår av statsrådsprotokollet en sådan anordning skulle medföra en utgiftsminskning med 4,300 kronor, anser sig utskottet böra biträda Kungl. Maj:ts förslag i förevarande del. Icke heller i övrigt föranleder Kungl. Maj:ts förslag någon utskottets erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

1) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II:169,

a) godkänna ovan intagna förslag till stat för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, att tillämpas från och med budgetåret 1930/1931;

b) vid bifall härtill höja det under anslagstiteln statens meteorologisk-hydrografiska anstalt upptagna ordinarie förslagsanslaget till avlöningar m. m., nu 217,900 kronor, med 1,500 kronor till 219,400 kronor;

2) för telegramkostnader och kostnader för radiout-sändningar vid statens meteorologisk-hydrografiska

anstalt anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 118,000 kronor;

3) för diverse behov vid statens meteorologisk- hydrografiska anstalt anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 88,800 kronor;

4) för statens meteorologisk-hydrografiska anstalts förseende med dagliga meteorologiska telegram från Färöarna och Island anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor;

5) för meteorologiska, seismologiska och magnetiska iakttagelser vid naturvetenskapliga stationen i Abisko ävensom vid Riksgränsen samt för publicerande av dylika iakttagelser vid nämnda stationer och stationen vid Vassijaure anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 24,700 kronor;

6) till upprättande av en vattenfallsförteckning för mellersta och södra Sverige anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 12,700 kronor.

Stockholm den 6 maj 1930.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Nils August Nilsson, Elof B. Andersson, Gabrielsson, Carl E. Eriksson, von Stockenström, Granath, friherre Lagerfelt* och *Henriksson* samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Pettersson* i Bjälbo, *Sköld, Hedlund* i Häste, *Carlström, Svensson* i Grönvik, *Olsson* i Rödningsberg och *Pehrsson* i Bramstorp.